

วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้ป่วยที่เข้ารับบริการในแผนกสูติกรรมของโรงพยาบาลในกรุงเทพมหานคร 3 แห่ง คือ โรงพยาบาลราชวิถี โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย และโรงพยาบาลรามาธิบดี กลุ่มตัวอย่างประชากรมีคุณสมบัติดังนี้คือ

1. เป็นผู้ป่วยที่คลอดปกติและคลอดผิดปกติ นับตั้งแต่ 24 ชั่วโมงหลังคลอดเป็นต้นไปจนแพทย์อนุญาตให้กลับบ้าน
2. เป็นผู้ป่วยที่ผ่าตัดเอาเด็กออกทางหน้าท้อง นับตั้งแต่วันที่ 3 เป็นต้นไปจนแพทย์อนุญาตให้กลับบ้าน
3. เป็นผู้ป่วยที่ให้การดูแลบุตร ของตนเองในขณะที่อยู่โรงพยาบาล
4. เป็นผู้ป่วยที่มีสติสัมปชัญญะดี ยินดีให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างประชากรในโรงพยาบาลแต่ละแห่งด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากรายชื่อผู้ป่วยจากการ์ดเด็กซ์ (Kardex) ตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ในแต่ละวัน การสัมภาษณ์ตัวอย่างประชากรนี้ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ 3 สัปดาห์ ได้ประชากรทั้งสิ้น 150 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

---

* การ์ดเด็กซ์ (Kardex) คือ เครื่องมือในการบันทึกเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลผู้ป่วยเป็นรายบุคคล ประกอบด้วยสถานภาพของผู้ป่วยและแผนการรักษาพยาบาล.

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้ในแต่ละโรงพยาบาล

ชนิดของการคลอด	สถาบัน	จำนวน	ร้อยละ
คลอดปกติ	โรงพยาบาลราชวิถี	27	54.00
	โรงพยาบาลรามธิบดี	10	20.00
	โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์	13	26.00
	รวม	50	100.00
คลอดผิดปกติ	โรงพยาบาลราชวิถี	32	64.00
	โรงพยาบาลรามธิบดี	8	16.00
	โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์	10	20.00
	รวม	50	100.00
ผ่าตัดเอาเด็กออกทาง หน้าท้อง	โรงพยาบาลราชวิถี	28	56.00
	โรงพยาบาลรามธิบดี	8	16.00
	โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์	14	28.00
	รวม	50	100.00

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ซึ่งเป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการสร้างเป็นลำดับขั้นดัง
ต่อไปนี้

1. ตั้งวัตถุประสงค์ในการ ออกแบบสัมภาษณ์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและอยู่ในขอบเขตของการวิจัย

2. ศึกษาความต้องการพื้นฐานของมนุษย์และของผู้ป่วยหลังคลอดจากเอกสารวารสาร ตลอดจนสัมภาษณ์ถึงความต้องการที่แท้จริงของผู้ป่วยหลังคลอด นำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อเป็นแนวในการสร้างแบบสัมภาษณ์

3. สร้างแบบสัมภาษณ์ใหม่เนื้อหาเฉพาะและครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการวิจัย พยายามสร้างคำถามที่สื่อความหมายอย่างชัดเจนและให้เป็นไปตามขอบเขตเนื้อหาในแต่ละวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยหวังให้ได้ความต้องการของผู้ป่วยอย่างครบถ้วนทุกคำถามมากที่สุด ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ภาพของผู้ป่วย เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดคำถามเปิดและปิด

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการพยาบาลหลังคลอดของผู้ป่วยจำนวน 82 ข้อ เป็นแบบอัตราส่วนไคค่า มี 4 อันดับคือ

ต้องการมาก	4	คะแนน
ต้องการปานกลาง	3	คะแนน
ต้องการน้อย	2	คะแนน
ไม่ต้องการ	1	คะแนน

แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการพยาบาลหลังคลอดของผู้ป่วยที่ตอบนี้จัดอยู่ในประเภทต่าง ๆ ของความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ (Human's Basic Need) จัดแบ่งออกเป็น 4 หมวดดังนี้คือ

ด้านที่ 1 ความต้องการด้านสรีรวิทยาและชีววิทยา แบ่งเป็น

หมวด ก. ความต้องการอาหารและน้ำ 7 ข้อ

หมวด ข.	ความต้องการที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม อากาศบริสุทธิ์ และอุณหภูมิพอเหมาะ	5	ขอ
หมวด ค.	ความต้องการการช้บถาย	5	ขอ
หมวด ง.	ความต้องการการพักผ่อนหลัมันอนและการออกกำดั่งกาย	6	ขอ
หมวด จ.	ความต้องการความสะอาด	6	ขอ

คานที่ 2 ความต้องการคานจิตใจ

หมวด ก.	ความต้องการความรัก	8	ขอ
หมวด ข.	ความต้องการความเป็นเจ้าของ	5	ขอ
หมวด ค.	ความต้องการความปลอดภัย	9	ขอ
หมวด ง.	ความต้องการความสำเร็จ ความยกยอของนับถือ และความภาคภูมิใจ	5	ขอ

คานที่ 3 ความต้องการคานวิญญาน

หมวด ก.	ความต้องการความเชื่อ	3	ขอ
หมวด ข.	ความต้องการความหวัง	2	ขอ
หมวด ค.	ความต้องการมีเหตุผล	2	ขอ
หมวด ง.	ความต้องการการปลอบใจ	3	ขอ

คานที่ 4 ความต้องการการสอณ คำแนะนำก่อนกดับบาน

16 ขอ

4. เมื่อสร้างแบบสัมภาษณ์สำเร็จแล้ว ไท้นำไปหาความตรงคานเนื้อหา(Content Validity) โดยเลือกผู้ทรงคุณวุฒิทางการพยาบาลเป็นผู้ประเมินค่าความตรงของแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยไคกำหนดหลักเกณฑ์การเลือกผู้ทรงคุณวุฒิตั่งนี้

ก. สำเร็จการศึกษาอย่างต่ำปริญญาตรีในสาขาการพยาบาลแม่และเด็ก และมีประสบการณ์ทางการสอนการพยาบาลสูติศาสตร์อย่างน้อย 5 ปี หรือ

ข. สำเร็จประกาศนียบัตรพยาบาลและมีประสบการณ์ในการพยาบาลสูติศาสตร์อย่างน้อย 5 ปี

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว ผู้วิจัยได้เลือกผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันการศึกษาพยาบาล และโรงพยาบาลรวม 10 คน ดังนี้

คณาธิการพยาบาล 3 ท่านคือ

1. อาจารย์แผนกวิชาพยาบาลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 1 ท่าน
2. อาจารย์หัวหน้าแผนกการพยาบาลสูติศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลราชวิถี 1 ท่าน
3. อาจารย์ประจำวิชาการพยาบาลสูติศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย 1 ท่าน

คานบรการพยาบาล 7 ท่านคือ

1. ผู้ตรวจการพยาบาลแผนกสูติกรรม โรงพยาบาลรามธิบดี 1 ท่าน
2. ผู้ตรวจการสูติกรรม โรงพยาบาลราชวิถี 1 ท่าน
3. หัวหน้าฝ่ายสูติกรรม โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย 1 ท่าน
4. หัวหน้าตึกหลังคลอด โรงพยาบาลราชวิถี 2 ท่าน
5. หัวหน้าตึกหลังคลอด โรงพยาบาลรามธิบดี 1 ท่าน
6. ผู้ช่วยหัวหน้าตึกหลังคลอด โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย 1 ท่าน

เมื่อเลือกผู้ทรงคุณวุฒิได้แล้ว ผู้วิจัยจึงขอหนังสือแนะนำตัวจากหัวหน้าแผนกวิชาพยาบาลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ผู้วิจัยได้เข้าพบผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง เพื่อแจ้งความประสงค์ในการตรวจสอบ แกไขและให้ขอเสนอแนะคานเนอหาของขอรายการของแบบสัมภาษณ์ นอกจากนี้เพื่อให้แบบสัมภาษณ์มีความตรงคานเนอหามากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ใหญ่ป่วย 5 ราย ประเมินความตรงของแบบสัมภาษณ์ โดยเลือกผู้ป่วยพิเศษที่มีความรู้ไม่

ทำคว้ามัยธยมศึกษาปีที่ 5 เป็นผู้ประเมินค่านเนื้อหาด้วย ในระยะแรกแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นมา มีจำนวน 86 ข้อ เมื่อหาความตรงค่านเนื้อหาแล้ว ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุง แก้ไข เปลี่ยนแปลงถ้อยคำให้เหมาะสม ตัดจำนวนข้อออกบางส่วนเหลือแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ได้ 82 ข้อ โดยผู้วิจัยอีกเกณฑ์ในการพิจารณาตัดแบบสัมภาษณ์ออกดังนี้คือ ในแต่ละข้อที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นสมควรจะ 80.00 ถือว่าแบบสัมภาษณ์ข้อนั้นใช้ได้ แต่ถ้าผู้ทรงคุณวุฒิไม่เห็นด้วยในแต่ละข้อเกินร้อยละ 20.00 ผู้วิจัยได้ตัดขงนั้น ๆ ออก

5. หลังจากได้ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์จากการหาความตรงค่านเนื้อหาให้เหมาะสมแล้ว ได้นำแบบสัมภาษณ์ไปทดสอบหาความเที่ยง (Reliability) กับผู้ปวยจำนวน 30 คน (เป็นตัวอยางประชากรคนละกลุ่มกับตัวอยางประชากรที่ใช้ในการวิจัย) แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาความเที่ยงโดยวิธีแบ่งครึ่ง (Split Half) คือ นำคะแนนที่ได้มาแบ่งเป็นข้อคู่พวกหนึ่ง ข้อคี่พวกหนึ่ง แล้วหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยวิธีของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยใช้สูตร

$$r_{oe} = \frac{n \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[n \sum X^2 - (\sum X)^2] [n \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r_{oe} = แทนความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ครึ่งฉบับ

$\sum X, \sum Y$ = ผลรวมของคะแนนข้อคู่ และข้อคี่

$\sum X^2, \sum Y^2$ = ผลรวมของกำลังสองของคะแนนข้อคู่ และข้อคี่

$\sum XY$ = ผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนนข้อคู่และข้อคี่

n = จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

ไคค่าความเที่ยงครึ่งฉบับ = 0.91

¹ N.M.Downie and R.W.Health, Basic Statistic Methods,

แวลวนำค่าที่ได้มาหาค่าความเที่ยงเต็มฉบับ โดยวิธีสุกรของ สเปียร์แมนบราว
(Spearman Brown) ดังนี้

$$r_{tt} = \frac{2r_{oe}}{1 + r_{oe}}$$

เมื่อ r_{tt} แทนความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ทั้งฉบับ
ค่าความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ = 0.95

วิธีรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนของการดำเนินการ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

1. ขอนหนังสือจากคณบดีมหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลราชวิถี โรงพยาบาลรามธิบดี และ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์ผู้ป่วย
2. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการสัมภาษณ์และมีผู้ช่วยอีก 2 คน โดยได้ตกลงเกี่ยวกับวิธีการ และแบบสัมภาษณ์ เพื่อความเข้าใจตรงกันจึงทำการสัมภาษณ์ผู้ป่วย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ของบริษัททางออกคานา เช่นเตอร์จำกัด เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

¹
Ibid., p. 238

1. อัตราส่วนร้อยละของสถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับอายุ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐
 ๑. สถานภาพการสมรส ๒. อาชีพ ๓. รายได้ ๔. การศึกษา ๕. สภาพการเป็นผู้ป่วย ๖. ศาสนา
 ตลอดจนจำนวนวันหลังคลอด
2. หาค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนตามอัตราการใช้เวลาของแต่ละกิจกรรมการพยาบาลรายชอที่ของการของผู้ป่วย พร้อมทั้งค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. หาค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนตามอัตราการใช้เวลาเป็นรายด้านและรายหมวดกิจกรรมการพยาบาลที่ของการของผู้ป่วย พร้อมทั้งค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นเฉลี่ยต่อความต้องการพยาบาลหลังคลอดของผู้ป่วยครรภ์แรกและครรภ์หลัง ผู้ป่วยพิเศษและสามัญ โดยการทดสอบค่าที (t-test)
5. วิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนความคิดเห็นเฉลี่ยต่อความต้องการการพยาบาลหลังคลอด ในผู้ป่วยคลอดปกติ คลอดผิดปกติ และผ่าตัดเอาเด็กออกทางหน้าท้อง และในผู้ป่วยที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) และถาคความคิดเห็นของผู้ป่วยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงนำคะแนนความคิดเห็นของผู้ป่วยมาเปรียบเทียบเป็นคู่ ๆ โดยวิธีการทดสอบค่าที (t-test)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic mean) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X^1}{N}$$

¹ Downie and Health, Basic Statistical Method, p. 42.

$$\begin{aligned} \bar{X} &= \text{ค่าเฉลี่ย} \\ \sum X &= \text{ผลรวมของคะแนนทั้งหมด} \\ N &= \text{จำนวนข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง} \end{aligned}$$

2. การหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum X^2}{N} - \frac{(\sum X)^2}{N}}$$

$$\begin{aligned} S.D. &= \text{ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน} \\ \sum X^2 &= \text{ผลรวมทั้งหมดของค่าคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง} \\ \sum X &= \text{ผลรวมทั้งหมดของค่าคะแนนแต่ละตัว} \\ N &= \text{จำนวนข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง} \end{aligned}$$

3. การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากรมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test)

---

¹ ประคอง กรรณสูต, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2517), หน้า 106.

Source of Variation	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม (Treatment)	$\frac{\sum T_j^2}{n} - \frac{G^2}{kn}$	k-1	SS treatment/ k-1	$\frac{\text{MS Treatment}}{\text{MS Error}}$
ภายในกลุ่ม (Error)	$\sum (\sum X_j^2) - \frac{T_j^2}{n}$	kn-k	SS Error/ kn-k	
รวมทั้งหมด (Total)	$\sum (\sum X_j^2) - \frac{G^2}{kn}$			

$\sum T_j^2$ = ผลรวมทั้งหมดของผลรวมค่าคะแนนแต่ละกลุ่มยกกำลังสอง

$\sum (\sum X_j^2)$ = ผลรวมทั้งหมดของค่าคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

G^2 = ผลรวมทั้งหมดของค่าคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

k = จำนวนกลุ่มประชากรที่ใช้เปรียบเทียบ

n = จำนวนข้อมูลในแต่ละกลุ่มตัวอย่างประชากร

SS Treatment = ค่า Sum of Square ระหว่างกลุ่ม

SS Error = ค่า Sum of Square ภายในกลุ่ม

MS Treatment = ค่า Mean Square ระหว่างกลุ่ม

MS Error = ค่า Mean Square ภายในกลุ่ม

1

B.S. Winer, Statistical Principles in Experimental

Design, 2d ed. (New York : McGraw-Hill Book Co., 1971), p. 152-160.

4. ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่ม โดย
ใช้สูตรคำนวณอัตราส่วนวิกฤต (Critical Ratio) ดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

$$\text{โดยมี df} = \frac{\left[\left(\frac{s_1^2}{n_1} \right) + \left(\frac{s_2^2}{n_2} \right) \right]^2}{\frac{\left(\frac{s_1^2}{n_1} \right)^2}{n_1} + \frac{\left(\frac{s_2^2}{n_2} \right)^2}{n_2}}$$

มี t = อัตราส่วนวิกฤต

$\bar{X}_1$ = ค่าเฉลี่ยของตัวอย่างกลุ่มที่ 1

$\bar{X}_2$ = ค่าเฉลี่ยของตัวอย่างกลุ่มที่ 2

s_1 = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวอย่างกลุ่มที่ 1

s_2 = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวอย่างกลุ่มที่ 2

n_1 = จำนวนตัวอย่างกลุ่มที่ 1

n_2 = จำนวนตัวอย่างกลุ่มที่ 2

¹

Wilfrid J. Dixon, and Frank J. Massey, Jr. Introduction to Statistical Analysis, 3d ed. (New York : McGraw-Hill Book Company, 1969), p. 116.